

Grutto

Eigenschappen

- **Broedtijd:** vanaf maart - juni
- **Aantal eieren en formaat:** meestal 4 eieren van ongeveer 55 mm x 38 mm
- **Nestdagen:** 24 tot 25 dagen

Waar vind je de grutto?

De grutto wordt ook wel de koning(in) van het weiland genoemd. Gelukkig kom je hem daar ook het vaakst tegen! Het liefste heeft de grutto kruidenrijke, vochtige graslanden met voldoende gras om het nest in te verstopten, maar net niet zoveel dat ze zelf niet meer te zien zijn. In het broedseizoen zijn het oranje-rood op de borst, de lichte buik en het bruin op de rug kenmerkend voor de grutto. Je kan ze vaak goed zien bij een plasdras of wanneer ze op een paaltje van het uitzicht genieten. De grutto heeft verschillende geluiden. Tijdens het baltsen roepen ze hun eigen naam gudde-GRUT-too gudde-GRUT-too. Als ze achter elkaar aan jakkeren roepen ze meer een snelle wiet-éh wiet-éh wiet-éh.

Man en vrouw

De vrouw grutto is een stuk valier en bruiner dan de opmerkelijk mooie man. Zij is wel iets groter dan de man, met een langere snavel. Mochten man en vrouw naast elkaar staan, dan zijn de kenmerken nog wel te zien. Los van elkaar is dat lastiger. De borst en kop van de grutto man is prachtig oranje-roodbruin. De snavel is oranje met een donkere punt, de poten zijn lang en bijna zwart. In vlucht valt de witte, vierkante stuit op en een smalle witte vleugelstreep. In het vroege voorjaar zijn bij plasdrassen ook IJslandse grutto's te zien; een ondersoort die nog roder is dan onze nationale vogels.

Ei en kuiken

Grutto's maken hun nest het liefst in een fijne beschutte graspol zodat de broedende vogel en de eieren een beetje verstopt zijn. De lange grassprietten trekken ze als een tentje over zich heen. De eieren zelf zijn best puntig en groen-bruinig van kleur. Wist je dat er 1 ei per dag gelegd wordt maar dat de eieren wél tegelijkertijd uitkomen?

Die lange, donkere, grijze poten heeft de grutto al als kuiken. De hals en kop zijn een beetje rossig bruin met een bruine wenkbrauwstreep. De borst is licht. Naarmate ze ouder worden, wordt de snavel wat lichter richting oranje aan de basis. Het eerste jaar is de juveniele grutto grijsbruin met een minder duidelijke tekening op de vleugels.

Tureluur

Eigenschappen

- **Broedtijd:** half april - juni
- **Aantal eieren en formaat:** 4 eieren van ongeveer 45 mm x 32 mm
- **Nestdagen:** 22 tot 25 dagen

Waar vind je de tureluur?

De tureluur lijkt het kleine broertje van de grutto. Het is een steltloper met een kortere snavel dan de grutto. Voor een broedgebied zijn ze ook een stuk minder kieskeurig. Tureluurs vind je niet alleen in weilanden maar ook op kwelders en schorren langs de kust en in moerassen. Wanneer de tureluur op eieren zit is het een hele behoedzame vogel. Dat maken ze dubbel en dwars goed wanneer de vrouw verleid moet worden en wanneer de kuikens rondlopen. Dan zijn tureluurs druk en luidruchtig.

Man en vrouw

De tureluur man en vrouw zijn bijna identiek. Zowel in winter- als zomerkleed hebben ze een bruine bovenzijde met streepjes op de borst en flanken. De ogen zijn versierd met een lichte oogring en een lichte wenkbrauwstreep. De poten en snavel zijn fel oranje. In de winter zijn de bruine bovendelen wel wat grijzer. In vlucht valt de witte wig op de rug op en de brede achterraand op de vleugel.

De mannen zijn in de baltstijd wel het meest actief. Al fladderend lopen ze achter de dame aan. Bij het bewaken van het territorium roepen/zingen de tureluurs hun eigen naam Tjuu Tjuu Tjuu of tuul-tuul-tuul-tuul. Wanneer de kuikens beschermd moeten worden, wordt er regelmatig fel geroepen vanaf een paaltje met een korte krip-krip-krip.

Ei en kuiken

Het nest is een goed verstopt kuiltje in een dichte graspol. De grassprietten worden als een tipi naar elkaar toe gebogen. Soms zie je de punten al geel worden. In het nestje worden meestal vier eieren gelegd, wat bruiner en kleiner dan grutto eieren.

In tegenstelling tot de grutto hebben de kuikens van de tureluur lichte poten. De snavel is nog grijs. Juveniele tureluurs krijgen al vaal oranje poten, bruinzwarte oog- en kopstreep, beige borst- en kopveren en een grijze snavel.

Boerenland- vogels Infoblad

Herkennen van de boerenlandvogels

Kievit

Eigenschappen

- **Broedtijd:** vanaf begin/half maart - juli
- **Aantal eieren en formaat:** meestal 4 eieren van ongeveer 47 mm x 34 mm
- **Nestdagen:** 26 tot 28 dagen

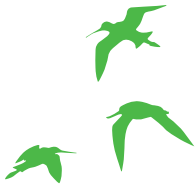
Gespot

Waar vind je de kievit?

De kievit is van oorsprong een vogel van de toendra, die houdt van uitzicht, kale grond of kort gras. In Zuid-Holland zie je de kievit vooral op braakland, maisakkers, bouwland en langs plasdrassen waar ze lekker uitzicht hebben. De grote ogen van de kievit verraden dat het zichtjagers zijn. Ze speuren het land af naar sappige loopkevers, insectenlarven en regenwormen die zich bovengronds wagen. De vogels volgen de vorstgrens. Tijdens de zachte winters van de afgelopen jaren, kan je de kievit in Nederland daarom het hele jaar door tegenkomen. Als het vriest gaan de broedvogels iets zuidelijker, maar worden opgevolgd door schitterende vogels die uit het noorden ons land binnenkomen. In de wintermaanden is het verenkleed wel iets donker en minder spetterend. Die groene oliegloed hebben ze alleen nodig om de beste partner(s) te krijgen.

Man en vrouw

De kievit is een zwart-witte vogel met een roestbruine kont. Opvallend zijn de lange kuif en een korte snavel. Dichtbij en met een zonnetje erop valt de olieachtige groene gloed het verenkleed op. Wanneer de kievit vliegt zie je de opvallend ronde vleugels met een helderwitte oksel en een strak zwarte vleugel. Bij het vliegen, en vooral bij het baltsen, maken ze wiekslagen waarbij ze afwisselend de boven- of ondervleugel laten zien. De man begint al vroeg in het maart om zijn territorium af te bakenen en is het meest actief met baltsen. Je herkent hem aan een lange kuif, het zwart-wit op het gezicht en de strak afgetekende borst. De dames zijn wat rommeliger met een korte kuif en een menging van zwart en wit. Wist je dat de mannen hun roestbruine kont showen om het vrouwtje te verleiden? Tijdens de baltsvluchten maakt de kievit een science fiction-achtig kië-wi of kie-r-wie geluid.

Ei en kuiken

Het nest van een kievit is een kuiltje met wat strootjes, vaak wel in de buurt van een greppeltje of op een kleine verhoging - kan ook een rug van de maisakker zijn. Ze gebruiken de verhoging om ongezien weg te kruipen van het nest. De eieren zijn redelijk klein, bruinig gevlekt en puntig. Wanneer eieren bebroed worden liggen de punten netjes naar elkaar.

Het kievit kuiken is een dapper beestje. Net uit het ei moet het zelf op zoek naar eten. Kenmerkend voor een kievitskuiken zijn het witte albinopetje op het achterhoofd, de donkere poten en de korte snavel. De kleintjes worden door moeder kievit regelmatig geroepen om ze op te warmen of te waarschuwen voor gevaar. Een juveniele kievit lijkt een beetje op een vrouwtje met een hele korte kuif, een stoffig gezicht maar duidelijk geschubde veren op de vleugel.

Scholekster

Eigenschappen

- **Broedtijd:** vanaf half april – juli
- **Aantal eieren en formaat:** gewoonlijk 3 soms ook 4 eieren van ongeveer 57 mm x 40 mm
- **Nestdagen:** 25 tot 27 dagen

Gespot

Waar vind je de scholekster?

De scholekster komt voor oorsprong voor aan de kust waar hij ook in de winter veel te vinden is. Maar deze nationale pechvogel heeft de goede eigenschap om zich aan te passen aan zijn/haar omgeving. Heeft de scholekster zich eerst aangepast aan de weilanden waar naast nesten in het gras, ook de meest mooie plekken gekozen worden op een dam, op de oprit of een kale plek. Tegenwoordig komen we scholeksters

ook tegen op grinddaken in de stad! En het allermooiste? De snavel past zich ook aan naar het soort voedsel dat gegeten wordt. Wad- en kustvogels hebben een meer beitelvormige snavel dan de vogels in de weilanden en op de daken. Die leven meer van regenwormen dan het openhakken van mosselen en kokkels.

Man en vrouw

De scholekster is een vrije grote vogel met een witte borst en zwarte bovendelen en kop. In vlucht valt de witte vleugelstreep op. Combineer daar een fel oranje-rode gekleurde snavel bij, en je krijgt toch een plaatje van een vogel! Het verschil tussen man en vrouw is moeilijk te zien. De snavel van de man is ietsjes korter en dikker dan die van de dame, maar dat verschil is zo klein dat je het bijna niet kan zien. In het broedseizoen zijn de poten bij volwassen vogels roze-rood. Jonge vogels hebben meer grijs-roze poten, een donkere snavelpunt en een witte keelband. Scholeksters worden pas vijf tot zeven jaar geslachtsrijp. In het voorjaar zijn jongere dieren in de groepen scholeksters vooral te herkennen omdat ze de kunst van het piet-piet-pie-tepiet nog aan het afkijken zijn.

Ei en kuiken

Het nest van een scholekster is niet veel meer dan een ondiep kuiltje met een paar strootjes. De vogels doen hun uiterste best om je bij hun nest uit de buurt te houden. Soms door ergens anders net te doen alsof daar het nest is. Maar ook afleidingsgedrag met lamme vleugels of extra groot maken komt voor. Er liggen meestal drie lichte eieren met donkere vlekjes in het nest. Zeker op grind of op schelpjes vallen de eieren nauwelijks op. De scholekster kuikens zijn een mini versie van hun ouders, alleen met donzig en een stuk grijzer. Ze hebben het geluk dat ze de eerste weken gevoerd worden door hun ouders. Vandaar dat de scholekster ook op daken kan broeden.

Meer weten

Wil je meer weten over de collectieven, weidevogelgroepen of het beschermen van boerenlandvogels in Zuid-Holland? Kijk dan op: www.zelfdoeninz.nl/boerenlandvogels of neem contact op met De Groene Motor tel.: 010 272 22 22 / info@degroenemotorzh.nl

Deze folder is ontwikkeld door De Groene Motor als onderdeel van het Actieplan Boerenlandvogels 2019-2027 met financiering van Provincie Zuid-Holland.

